

rikansk ønske om en dansk holdning hertil. På den baggrund så han ikke nogen grund til at fremkomme med en kommentar.

Det forhold, at H.C. Hansen uden bemærkninger tog den amerikanske fortolkning til efterretning, kunne af USA med fuld ret opfattes som en bemyndigelse til, at oplagring af atomvåben i Thule i Grønland kunne finde sted.

Det bemærkes, at amerikanske fly ifølge forsvarsaftalens artikel V, stk. 3, havde »adgang til at overflyve og lande på et hvilket som helst område i Grønland, herunder de grønlandske territorialfarvande, uden andre indskrænkninger end sådanne, hvorom der bliver opnået enighed«.

USA må på den baggrund siges at have handlet i god tro.

4. Regeringen har ikke noget grundlag for at antage, at hverken Jens Otto Krag eller Hans Tabor, da de fremsatte føromtaltede erklæringer, var bekendt med indholdet af H.C. Hansens kontakt med den amerikanske ambassadør.

Tværtimod ser det ud til, at de to ministre først efterfølgende er blevet bekendt med H.C. Hansens accept af USA's fortolkning af forsvarsaftalen af 1951. USA protesterede nemlig straks over Krags og Tabors udtalelser med henvisning til H.C. Hansens accept af USA's fortolkning.

5. Dagen efter, at det amerikanske bombefly styrtede ned ved Thule, var der folketingsvalg. Valget førte til et regeringsskifte og dannelse af VKR-regeringen. I VKR-regeringens tiltrædelseserklæring udtalte daværende statsminister Hilmar Baunsgaard den 6. februar 1968:

»Det er regeringens politik, at der ikke må findes kernevåben inden for dansk område. Dette gælder også for Grønland og grønlandsk luftrum.«

To dage senere – den 8. februar 1968 – vedtog Folketinget følgende dagsorden:

»Idet Folketinget går ud fra, at regeringen ved at fremskaffe absolutte garantier for, at der ikke oplagres kernevåben i Grønland, og for, at det grønlandske luftrum holdes som atomvåbenfri zone, vil sikre, at den danske atompolitik opretholdes i alle dele af riget og dansk suverænitet respekteres, fortsætter tinget behandlingen af forslag til finanslov for 1968-69.«

6. VKR-regeringen instruerede den 14. februar 1968 den danske ambassadør i Washington om at påbegynde drøftelser med USA med henblik på – som det hed – at sikre, at forholdene i Grønland også i fremtiden vil svare til den danske atompolitik.

Baggrunden for drøftelserne var blandt andet, at der ikke i forsvarsaftalen af 1951 var noget juridisk grundlag, der på længere sigt kunne sikre opretholdelse af en tilstand, hvorefter der ikke kunne findes atomvåben i Grønland eller ske overflyvning med sådanne våben af grønlandsk territorium.

På baggrund af denne juridiske situation afleverede den danske ambassadør en note til de amerikanske myndigheder. Noten præciserede, at formålet med drøftelserne efter dansk opfattelse skulle være at opnå enighed om en tillægsaftale til forsvarsaftalen af 1951, der i folkeretligt bindende form sikrede, at atomvåben ikke placeredes i Grønland, herunder grønlandsk luftrum.

De dansk-amerikanske forhandlinger resulterede i en aftale, der tilgodeså de danske ønsker. Aftalen fik form af en notevæksling mellem USA og Danmark. Den amerikanske regering accepterede følgende tekst:

»Den amerikanske regering forsikrer den danske regering, at den ved udøvelsen af sine rettigheder og forpligtelser i overensstemmelse med bestemmelserne i Overenskomsten af 27. april 1951 om forsvar af Grønland ikke uden den danske regerings samtykke vil oplagre atomvåben i Grønland eller foretage overflyvninger med flyvemaskiner med atomvåben.

Såfremt foranstående forslag er acceptabelt for Deres regering, har jeg den ære at foreslå, at nærværende note og Deres svar med virkning fra tidspunktet for Deres svar skal udgøre en aftale mellem vore to regeringer, der vil være at betragte som en integrerende del af overenskomsten af 27. april 1951.«

Det var dengang en klar forudsætning for USA, at notevækslingens tekst ikke blev offentliggjort. Den blev derfor klassificeret »hemmelig«.

Notevekslingen blev foretaget den 31. maj 1968.

Samme dag udsendte Udenrigsministeriet